

„Merginų gebėjimų stiprinimas Lietuvoje“

2. Projekto rengėjo (rengėjų) pavadinimas, adresas, telefonai, el. pašto adresas.

Dingusių žmonių šeimų paramos centras

P. Žadeikos 3-21, Vilnius,

Tel. / Faks. (8 5) 248 33 73

centras@missing.lt

3. Informacija apie projektą:

3.1. esamos situacijos (problemos) analizė;

Nors Lietuvos įstatymai suteikia lygų statusą vyrams ir moterims, tačiau situacija visuomenėje deja yra toli nuo tos lygybės. Nelygybė tarp lyčių yra akivaizdi – moterims vis dar mokamas mažesnis užmokestis nei vyrams, dirbantiems tą patį darbą ir moterys yra tarsi menkesnės už vyrus. Dažniausiai moteris yra pagrindinė šeimos maitintoja, bet moters atlyginimas sudaro tik 84 % vyro algos. Patriarchalinės visuomenės tradicijos vis dar yra labai stiprios ir palankios vyrų dominavimui.

Be to, atgavus nepriklausomybę ir atidarius šalies sienas, labai padidėjo žmonių migracija ir atsirado toks negatyvus fenomenas kaip prekyba žmonėmis ir žmonių dingimas. Nors nėra oficialios statistikos apie šios problemos mastus, ekspertai sutinka, kad lyginant su kitomis Pabaltijo valstybėmis, Lietuvoje yra aukščiausias skaičius moterų ir merginų, kurios kenčia nuo prekybos žmonėmis ar priverstinės prostitucijos. Lietuva yra ir kilmės, ir tranzito bei tikslo šalis sekso vergovės biznyje. Dingusių žmonių šeimų paramos centro patirtis rodo, kad dažniausiai tikslo šalimis prekybos žmonėmis aukoms, išvežamoms iš Lietuvos, yra Vokietija, Prancūzija, Ispanija, Švedija, Norvegija, Olandija ir Anglija. Vien Londone kiekvieną mėnesį aptinkama apytiksliai 15 prekybos žmonėmis aukų iš Lietuvos (pasak Londono policijos).

Nors Vidaus reikalų ministerija tvirtina, kad prostitucijoje visos moterys yra prekybos žmonėmis aukos, nes jos suvokiamos kaip prekės, Lietuvos visuomenės pozicija jų atžvilgiu vis dar yra neigiama. Remiantis visuomenės, darbuotojų ir žurnalistų nuomonių apklausomis apie prekybos žmonėmis aukas, parengtomis viešosios nuomonės ir rinkos tyrimų tarnybos "Spinter tyrimai" 2005 m. kovo mėn., tik 43% Lietuvos gyventojų nurodė, kad žmonės, kurie buvo parduoti nelegaliam darbui Lietuvoje, gali būti traktuojami kaip prekybos žmonėmis aukos. Tai taip pat apsunkina aukų reintegraciją, nes aukos dažnai laikomos nusikaltėliais ir jas atmeta ne tik visuomenė, bet ir jų šeimos.

Naujausi šalies prekybos žmonėmis tyrimai Lietuvoje atlikti, TMO 2005 m., patvirtino įtarimus, kad ši nelegali prekyba padidėjo, kai Lietuva įstojo į Europos Sąjungą. Taigi problema nemažėja, ji netgi auga.

Remiantis 2003 m. atlikta TMO apklausa, 7% Lietuvos gyventojų buvo asmeniškai paliesti šios problemos. Be to, remiantis organizacijos „Vaiko namas“ atliktais tyrimais 2003 m., 13% moksleivių nurodė, kad žino mergaičių iš savo aplinkos, kurios buvo prekybos žmonėmis aukomis.

Minėta TMO ataskaita taip pat patvirtina, kad ekspertai priėjo išvados, jog paplitę metodai, naudojami kovai prieš prekybą moterimis ir tam, kad aukos gautų reikiamą pagalbą, nėra pakankamai veiksmingi. Pavyzdžiui, remiantis viešosios organizacijos „Vaiko namas“ atliktais tyrimais 2003 m., 50% vaikų, gyvenančių vaikų globos namuose, nebuvo girdėję apie prekybą žmonėmis. TMO ataskaitoje pabrėžiama, kad turėtų būti vystoma prevencinė veikla prieš smurtą bendrai ir prieš seksualinę prevartą konkrečiai. Seksualinio išnaudojimo prevencija vaikystėje turėtų būti ypač pabrėžiama, nes žinoma, kad beveik pusė iš tų moterų, kurios yra patekę į prostituciją, buvo seksualiai išnaudojamos vaikystėje ir kad 75% prostitučių buvo įtrauktos į prostituciją būdamos nepilnametės.

Deja ilgalaikėms prevencinėms veikloms Lietuvoje buvo skiriama labai mažai dėmesio. Taigi šis projektas bus nukreiptas merginų įgalinimui kaip prevencijos ir socialinės integracijos priemonė.

Projektas nukreiptas į merginas ir jaunas moteris, kurios yra rizikos grupėje ir gali tapti prekybos žmonėmis aukomis – merginos iš nepilnų šeimų, vaikų namų, socialinių mažumų grupių, internatų, ir

merginos, gyvenančios kaimuose ir t.t. Projektas suteiks gebėjimų merginoms pažinti ir identifikuoti rizikas, ypač riziką būti parduotoms, kaip ir tapti smurto ar seksualinio išnaudojimo aukomis.

Projekte naudojamas Merginų grupių metodas, išvystytas Skandinavijoje kaip efektyvus prevencinio darbo su įvairiomis rizikos grupėmis metodas. Jis padeda dirbti lygybės ir įgalinimo srityje, ir duoda akivaizdžiai matomų ir ilgalaikių rezultatų.

3.2. tikslas;

Projekto tikslas – įgalinti jaunas merginas Lietuvoje, naudojant Merginų grupių metodą, ir užkirsti kelią tokioms rizikoms kaip prekyba žmonėmis, smurtas ar socialinė atskirtis.

3.3. uždaviniai;

Projekto uždaviniai:

- 1) Įgalinti jaunas merginas ir apsaugoti nuo įvairių socialinių rizikų;
- 2) Vystyti unikalų rizikos grupių merginų įgalinimo modelį Lietuvoje;
- 3) Skleisti Merginų grupių metodą Lietuvoje, organizuojant Merginų grupių lektorių apmokymus patyrusioms merginų grupių vadovėms;
- 4) Skatinti lyčių lygybę ir demokratiją.

3.4. priemonės;

- Merginų grupių vadovių apmokymai, kuriuos veda lektorė iš Suomijos;
- Merginų grupių kūrimas arba sukurtų merginų grupių veiklos tąsa;
- Merginų grupių veikla – užsiėmimai.

3.5. vykdymo trukmė, tęstinumas;

Projekto vykdymo laikotarpis: 2005 02 01 - 2005 12 31.

Projektas tęstinis – vykdomas nuo 2004 metų, bei jau gautas finansavimas tęsti veiklą 2006 metais.

3.6. vykdytojai;

Projekto koordinatorius – Justina Zeltinytė.

Projekto buhalteris – Aistė Mikelionienė.

3.7. dalyviai (tikslinė grupė);

Tikslinė grupė:

- delinkventinės paauglės;
- prekybos žmonėmis aukos;
- probleminio elgesio paauglės (hiperaktyvios, mažai bendraujančios, mokyklos nelankančios ir pan.);
- merginos iš socialinės rizikos šeimų;
- merginos iš nepilnų šeimų;
- psichologinių problemų turinčios paauglės (linkusios į anoreksiją, sergančios depresija);
- jaunos vienišos motinos.

3.8. vykdymo vieta;

Veikla vykdyta 8-ioose Lietuvos miestuose: Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Nidoje, Mažeikiuose, Alytuje, Utenoje, Anykščiuose.

3.9. partneriai, rėmėjai;

Projekto finansavimo šaltiniai:

- 1) Organizacija Gelbėkit vaikus Švedija
- 2) Alandų salų Taikos institutas

Projekto bendradarbiaujantys partneriai:

- 1) Kauno kartų namai, Kaunas;
- 2) Moterų krizių centras, Kaunas;
- 3) Utenos Moterų Centras „Ievos namai“, Utena;
- 4) Nevalstybinis vaikų darželis “Nendrė”, Vilnius;
- 5) Pal. J. Matulaičio socialinis centras, Vilnius;

- 6) Anykščių Moterų užimtumo ir informacijos centras, Anykščiai;
- 7) Asociacija Kauno moterų draugija, Kaunas;
- 8) Kauno Atžalyno vidurinė mokykla, Kaunas;
- 9) Alytaus A. Ramanausko-Vanago vidurinė mokykla, Alytus;
- 10) Lietuvos AIDS centras, Vilnius;
- 11) Kauno Palemono vidurinė mokykla, Kaunas;
- 12) Alytaus miesto moterų krizių centras, Alytus;
- 13) VDU „Rasos“ gimnazija, Kaunas;
- 14) Mažeikių rajono pedagoginė psichologinė tarnyba, Mažeikiai;
- 15) ŽIV/ AIDS paveiktų moterų bei jų artimųjų asociacija „Demetra“, Vilnius;
- 16) VšĮ Vaikų laikinosios globos namai „Atsigręžk į vaikus“, Vilnius;
- 17) Klaipėdos Simono Dacho vidurinė mokykla, Klaipėda;
- 18) Nidos vidurinė mokykla, Nida;
- 19) Kauno Versmės vidurinė mokykla, Kaunas.

3.10. sąmata;

Projekto veiklai skirta suma – 55158 Lt.

3.11. rezultatai;

Projekto metu pasiekti rezultatai:

- Veiklą vykdė 20 organizacijų;
- Įvyko 2 merginų grupių vadovių apmokymai, kuriuos vedė lektorė iš Suomijos Mia Hanström;
- Buvo suformuota ar veiklą tęsė 20 merginų grupių;
- Merginų grupių veikloje dalyvavo apie 160 merginų, 14-25 metų amžiaus;
- Projekto vykdymo metu kiekvienai merginų grupei buvo pravesta po 30 užsiėmimų;
- Pasiekimai merginų grupėse:
 - Merginų grupių užsiėmimų dėka dalyvavusios merginos tapo aktyvesnės, atviresnės, įgijo pasitikėjimo savimi, pačios ėmė rodyti iniciatyvą grupės veikloje;
 - Didelis dėmesys merginų grupėse buvo skiriamas merginų pasitikėjimui savimi, savivertės kėlimui, žinių suteikimui, kaip elgtis įvairiose situacijose, tam, kad jos netaptų socialinių aplinkybių aukos, nenukentėtų, bet galėtų apginti save bei savo poreikius, teises, ir, tikėdamos savo jėgomis, po truputį socialiai priimtinais metodais siektų savo ateities planų įgyvendinimo;
 - Merginos sustiprino savo žinias tokiose srityse kaip: jausmai, lytiškumas, lytinis gyvenimas, feminizmas, karjera, santykiai su vaikinais, smurtas, prekyba žmonėmis, sveika gyvensena, žmogaus teisės ir pan.;
 - Merginos mokėsi teorines žinias pritaikyti praktinėje veikloje: atliko įvairias orientacines, pasitikėjimo, bendravimo užduotis, žaidė įvairius įgūdžius lavinančius žaidimus ir pan.;
 - Merginos planavo bei turiningai leido laisvalaikį: žiūrėjo filmus socialine tematika bei juos aptardavo, lankėsi parodose, Botanikos sode, teatruose, rengė renginius, kūrė dainas, išskylavo gamtoje, pačios gamino meno kūrinius, fotografavo ir pan.;
 - Merginos mokėsi konstruktyvių konfliktų sprendimų būdų, bei sėkmingai sprendė tarpusavio santykių problemas, iškilusias grupėje ir už grupės ribų;
 - Sustiprėjo merginų motyvacija visuomeninei veiklai – merginos padėjo kūdikių namuose, dalyvavo rūkymo prevencijos renginyje, AIDS dienai skirtame renginyje, vykdė savanorišką veiklą, organizavo labdarą vaikams ir kt.;
 - Merginos praplėtė savo socialius ryšius – grupėse sutiko ir susidraugavo su kitomis dalyvėmis, su kuriomis užmezgė artimus draugiškus santykius;
 - Merginų grupių dėka daugelio merginų mokymosi rezultatai pagerėjo, išaugo merginų motyvacija lankyti mokyklą.
- Merginoms buvo teikiama ir reikalinga individuali pagalba, konsultacijos, reikalui esant buvo bendradarbiaujama su mokyklų socialiniais pedagogais, tėvais ar kitais artimaisiais.

3.12. kita svarbi, su projektu susijusi, informacija.

Merginų gebėjimų stiprinimo metodas – Skandinavijoje sukurtas darbo su rizikos grupėms priklausančioms merginomis modelis, kurį buvo pabandyta pritaikyti Lietuvoje. Šis metodas buvo

išbandytas praktiškai ir pasiteisino – kaip matote iš aprašytų rezultatų, dirbant šiuo metodu pasiekti puikūs rezultatai, todėl Dingusių žmonių šeimų paramos centras siekia ir toliau įgyvendinti veiklą pagal šį metodą.

4. Projekto atitiktis kriterijams, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkurso nuostatų 24 punkte.

Mes manome, jog šis projektas atitinka kriterijus, kurie nustatyti Nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos projektų (programų) konkurso nuostatų 24 punkte, nes:

- Šio projekto veikla buvo skirta rizikos grupės asmenims – nepilnametėms delinkventinio elgesio merginoms, probleminio elgesio nepilnametėms merginoms, prekybos žmonėmis aukoms, nepilnametėms merginoms iš socialinės rizikos ar nepilnų šeimų, psichologinių problemų turinčioms nepilnametėms merginoms, vienišoms jaunoms motinoms – t.y. toms, kurios yra rizikos grupėje tapti prekybos žmonėmis, smurto ar socialinės atskirties aukomis;
- Projekto veikloje dalyvavo apie 160 tikslinės grupės atstovių, kurioms dalyvavimas šio projekto veikloje turėjo akivaizdų teigiamą poveikį gyvenimo kokybei (plačiau aprašyta grafoje *Rezultatai*);
- Projekto veikloje dalyvavo 8-ių Lietuvos miestų – Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Nidos, Mažeikių, Alytaus, Utenos, Anykščių – visuomenės atstovai;
- Projektas yra tęstinis (vykdomas nuo 2004 metų), bei jo veiklai tęsti Dingusių žmonių šeimų paramos centras ir toliau ieško finansavimo šaltinių.